

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1691. usque ad annum 1701

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

§. 118. Judicium Facultatis Theologicæ Lovaniensis super præcipuos articulos hujus casus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67627)

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CXVIII.

Judicium Facultatis Theologicæ Lovaniensis super præcipuos articulos famosi Casus.

Quamprimum Humberto Mechliniensi Archiepiscopo nominati casus decisio innotuerat, mox eam ad Theologicam Lovaniensem Universitatem detulit, hæc ergo perversam illius decisionem impugnatura, die decima Martii anno hujus sæculi tertio circa præcipuos illius octo articulos sequens suum pronuntiabat judicium, & quidem:

I.

De silentio super facto Jansenii.

„Contradicat sibi exquisita illa silentii ambitio, dum sese submissione reverentiæ & silentii defungi putat, & interim in eodem Articulo audacissime loquitur, quod erga decisionem facti, & Juris fidem non exerceat eandem, ait enim Auctor hujus casus, quod quantum ad factum non eandem fidem habeat, quam habet erga decisionem juris. Quis enim hunc silentii amatorem talia coegit loqui, dum medium silentium tenerent omnia? Et quomodo quadraginta subscriptores temerati silentii

„lentii, quod approbare videntur, rea- Sæc. XVII.
 „tum evadent, qui tanquam Viri Do- A. C. 1701.
 „ctissimi ignorare non potuerunt, quod
 „ejusmodi scriptiones & subscriptiones
 „per se loquantur, sopitos ignes susci-
 „tent, & ut verbis episcoporum Gal-
 „liæ Parisiis die trigesima octava Martii
 „anno millesimo sexcentesimo quinqu-
 „gesimo quarto ad Innocentium X. da-
 „tis utamur: *Hac arte restaurandis dispu-*
tationibus iisdem, sibi locum apertum re-
linquere parant, & redivivæ litis prolixam
materiam.

II.

*De restrictione, quam adhibent subscribendo
 formulæ Alexandri VII. juxta men-*
tem, ut ajunt Brevis Inno-
centii XII.

„Captiosa atque suspecta, necnon a
 „quibusdam, quantum equidem vide-
 „tur, cavillatoribus Belgis mutuata est
 „restrictio, juramenti in formularium
 „Alexandri VII. ad mentem Inno-
 „centii XII. in Brevis suo ad Episcopos Bel-
 „gii dato expressam, dum Auctor ait:
 „quod *has propositiones damnet, ac semper*
pure & sine restrictione damnaverit quoad
omnes sensus, in quibus Ecclesia eas dam-
navit, imo etiam in sensu Jansenii, prout
Innocentius XII. eas explicavit in suo Brevis
ad Episcopos Belgii.

T t 3

„Ca-

Sæc. XVII. „Captio in eo fita, quod restringit
 A.C. 1701. „ad Breve Apostolicum in numero sin-
 „gulari: cur enim non nominat Brevia
 „omnino duo super eadem materia ab
 „eodem pontifice, ad eosdem Episco-
 „pos data, sed nempe abutuntur Brevi
 „die sexta Februarii 1694. dato, quod
 „sic interpretari ausi sunt, ac si Ponti-
 „fex ille aliquid de Alexandrinæ Con-
 „stitutionis vigore remittens, conten-
 „tus fuerit condemnatione propositio-
 „num in sensu obvio, sine respectu ad
 „sensum ab Authore intento, pravam
 „autem hanc ipsorum interpretationem
 „idem Pontifex circumscripsit in Brevi
 „altero, die 24. Novembris 1696. ad
 „eosdem Belgii Episcopos dato, ubi
 „dicitur: *Non sine admiratione intellexi-
 mus, non multos istis in diocesibus reperiri,
 qui verbis & calamo ausi fuerint affirmare,
 supradicto nostro Brevi alteratam esse Con-
 stitutionem Alexandri VII. 16. Octobr.
 Anni 1656. editam, necnon formularium
 ab ipsomet pronuntiatum, cum dicto Brevi
 utrumque specificè confirmetur, & omnino
 intenderimus, & intendamus iisdem adhæ-
 rere, & nequaquam sinere, ut aliquid ad-
 datur vel dematur a prædicto Formulario,
 illud quovis modo alterando in aliqua ejus
 minima parte, sed quod in omnibus & sin-
 gulis ejusdem partibus, uti mandavimus,
 mandamus etiam ad amissim observari.*
 Hactè

Hactenus Pontifex: prætenſus Eccleſia-
ſticus ille, ſi in jurando Formulario
mentem ſuam ad Innocentii XII. ſen-
ſum componere voluit, non unius tan-
tum Brevis, ſed etiam alterius memi-
niſſe debuit, atque ita formulare to-
tum quantum, quoad omnes & ſingu-
las ejus partes obſervare.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

III.

De diſtinctione, ſeu ſeparatione facti a jure.

„Totum prætenſi Eccleſiaſtici ſtu-
dium in hoc verſatur, ut diſtinguat
factum a jure, & utrumque ſeparando,
apertis verbis profiteatur, ſe fidem non
exhibere eamdem erga deciſionem
unius, quam alterius. In quo contu-
maciter reſiſtit determinationi Eccle-
ſiæ, quæ non egit in hoc caſu de facto
perſonali, ſed doctrinali, non de facto
tranſeunte, quod per teſtes fallibiles
probari debeat, ſed de facto perma-
nente (videlicet libro) quod per ſeipſum
comparuit in judicium, adeoque a
jure eſt inſeparabile, unaque & ea-
dem jubetur condemnatione & uno
ac eodem Juramento perſtringi: verba
formularii, cujus omnes & ſingulæ
partes juxta ſecundum Innocentii XII.
Breve ad amuſſim obſervari debent,

T t 4

„ſunt

Sæc. XVII. „sunt clara. *Quinque propositiones ex*
A. C. 1701. Cornelii Jansenii libro, cujus nomen Au-
 gustinus, excerptas, & in sensu ab eodem
 Authore intento, prout illas per dictas con-
 stitutiones Sedes Apostolica damnavit, sin-
 cero animo rejicio ac damno, & ita juro.
 Clara sunt pariter verba constitutionis
 „ad Sacram &c. die decima sexta Octo-
 „bris 1656. datæ & in præfato Formu-
 „lario reclamatæ: *Quinque illas propo-*
sitiones ex libro præmemorati Cornelii Jan-
senii, Episcopi Iprensis, cui titulus est:
 „Augustinus, excerptas, ac in sensu ab
 eodem Cornelio Jansenio intento damnatas
 fuisse desinimus & declaramus. Atque
 „hæc de Formulario, quod sine ulla
 „distinctione jurandum esse, prætensus
 „Ecclesiasticus ex prædicto primo Brevi
 „Apostolico Innocentii XII. discere de-
 „buit, ubi dicitur: *qui ad juramentum*
adigendi sunt, illud præstare debent sincere
absque ulla distinctione, restrictione, seu ex-
positione, damnando &c. proindeque im-
 „pactum esse in Constitutiones Pontifi-
 „cias, & Brevia Apostolica, Ordina-
 „tiones Episcoporum Synodales, &
 „præsertim nuperas Parisienses anno
 „millesimo septingentesimo, denique in
 „Decreta Regia, perspicuum est. Alio-
 „qui si attentatum subsistat, eo tandem
 „devenietur, ut sexaginta & amplius
 „annis, ab omnibus mundi potestatibus
 „ad-

„adversus unum Jansenii librum seu Sæc. XVII.
 „falsas doctrinas ejus, (quod absit) A. C. 1701.
 „nihil actum esse videatur. Cum ta-
 „men Ecclesia Catholica, quidquid
 „in hac materia fecit, exemplum do-
 „ctrinamque Pauli Apostoli secuta sit,
 „ubi Epist. 2. ad Timoth. cap. 2. primo
 „quidem docet damnare Hæreses in
 „communi, in omni sensu Hæretico,
 „quem habent, *profana autem & vani-
 loquia devita: multum enim proficiunt ad
 impietatem, v. 16. Statim autem Au-
 thores citat atque nominat. Et ser-
 mo eorum ut cancer serpit e quibus est Hy-
 mencæus & Philetus, v. 17. Postea vero
 „declarat ipsos errasse.*

Qui a veritate exciderunt, vers. 18.
 Deinde exhibet ipsorum propositionem
 Hæreticam: *dicentes resurrectionem esse
 tum factam, ibid. Denique quasi caus-
 sam exprimit, cur non sufficiat
 „damnare doctrinam, sed veniendum
 „etiam sit ad personas: Et subverterunt
 quorundam fidem. Non intendimus ta-
 „men per assertionem nostram, Formu-
 „larium Alexandri VII. seu quidquam
 „ad illud pertinens quovis modo ex-
 „ponere, explicare, declarare, addere
 „vel minuere aut præceptum silentium
 „frangere, seu quidquam facere, quod
 „prædictis Brevibus & Apostolicis aut
 „Decreto vel Decretis vetitum, vel*

Tt 5

„inter-

Sæc. XVII. „interdictum est; sed illorum tenori
 A. C. 1701. „simpliciter inhærentes (in quo per
 „prætensum Ecclesiasticum, in propo-
 „sito casu contra prædicta peccatum
 „esse existimamus) rogati Judicium no-
 „strum, salvo meliori, ferimus.

IV.

De operibus, quæ Deo non placent.

„In fine Articuli quarti videtur as-
 „seri vigesima quinta Bajana, a Pio V.
 „Gregorio XIII. & Urbano VIII. pro-
 „scripta: *Omnia opera infidelium sunt pec-*
cata: & Philosophorum virtutes sunt vi-
tia: verba prætensi Ecclesiastici sunt
 „hæc. *Omnes actiones, quæ ad Deum*
saltem hoc modo non referuntur, & quæ
ex impulsu seu motione amoris Dei non
fiunt, sunt peccata, ex defectu boni &
recti finis, etsi hæ actiones possint esse bonæ
propter particulare objectum vel finem,
 „quasi vero nullæ peccatorum, vel etiam
 „infidelium actiones Eleemosynæ, aut
 „alia Misericordiæ vel alterius moralis
 „virtutis opera recte possint a peccatis
 „vindiciari. Etsi enim & nos existime-
 „mus, omnia opera virtualiter saltem
 „in Deum veluti finem ultimum no-
 „strum referenda esse; agnoscimus ta-
 „men, multa opera in Deum non sic
 „relata, non tantum ex objecto & fine
 „sive in sua specie, verum etiam in
 „se-

„seipsis a parte rei, & in individuo bona
 „esse, quin imo homines per ea hoc
 „obtinere, ut (verbis Augustini utimur)
 „mitius ardeant. Non enim Deus, ad
 „quem ista opera sic referenda esse, &
 „nos sustinemus, operum istorum pro-
 „prie finis est, sed operantium. Quare
 „hanc expressionem, *sunt peccata ex de-
 „fectu boni & recti finis*, censemus, er-
 „roneam esse & ab Ecclesia sæpius
 „proscriptam.

V.

De pietate erga sanctos.

„Quæ referuntur Articulo VI. de
 „cultu sanctorum, ac præsertim B. Vir-
 „ginis, in præsentibus circumstantiis
 „non carent suspicione. Non enim tan-
 „tum dicit veram devotionem confi-
 „stere in magno erga ipsum amore,
 „humilitatis & virtutum ejus cultu,
 „atque in patrocinii ejus confidentia;
 „sed insuper generatim rejicit omnia
 „vana vota & praxes minus serias, quas
 „in quibusdam Authoribus videri posse
 „dicit: *Non credo, quod hæc devotio con-
 „sistat in vanis ejusmodi votis, & exercitiis
 „parum seriis, prout in quibusdam Aucto-
 „ribus videtur, & interim præter veram
 „suam, quam descripsit, devotionem,
 „nec commendat, neque declarat se
 „approbare venerationem imaginum,*
 „Ro-

Sæc. XVII.

A. C. 1701.

Sæc. XVII. „Rosariorum, sodalitatum, aliarumque
A. C. 1701. „pietatum, quæ ab Authoribus Catho-
 „licis catholice juxta Ecclesiæ præ-
 „xim, decreta pontificum, & conci-
 „liorum & maxime Tridentini propo-
 „nuntur. Quousque in hac materia,
 „nimirum de cultu sanctorum, ac præ-
 „sertim B. Virginis quidam Rigoristæ
 „processerint, ex variis ipsorum factis
 „& scriptis, ac signanter libello cui
 „titulus: *Monita salutaria ad indiscretos*
 „*B. Virginis cultores*, per Innocent. XI.
 „proscripto satis compertum est. Quare
 „manet suspicio non contemnenda, ut-
 „rum prætensus Ecclesiasticus ille has
 „etiam probatas pietates inter vana
 „vota & praxes parum serias forsan
 „non reputet.

VI.

De Rituali Aletensi.

„Incurrit Ecclesiasticus ille censu-
 „ras in Constitutione Clementis IX.
 „quæ incipit, *Credito nobis*, An. 1668.
 „inflictas. Temerariæ vitilitigatum
 „more asserit pontifici subreptum fuisse.
 „Quod ridicule conficere nititur ex Epi-
 „stola Communicatoria a Pontifice ad
 „Authorem, mensibus aliquot post con-
 „demnationem data. Quis enim ne-
 „sciat quot & quantas idem Author
 „pro-

„proscripti libri ut fieri assolet, censu-
 „ris manentibus postea receperit com-
 „municatorias etiam ab Innocentio XI. Sæc. XVII.
A.C. 1701.
 „Et tamen ipse Author propter hoc
 „non existimavit librum suum condem-
 „nationi severissimæ subtractum fuisse,
 „sed usque ad finem vitæ sensit & in-
 „doluit, & frustra deprecatus est mi-
 „tigari censuram, quam Clemens IX.
 „his verbis tulerat. *In quo non solum*
continentur nonnulla ab ipso Rituali Ro-
mano jussu sel. Record. Pauli Papæ V.
prædecessoris nostri edito, aliena sed etiam
doctrinæ quædam, & propositiones falsæ,
singulares, in praxi periculosæ, erroneæ,
& consuetudini in Ecclesia communiter re-
ceptæ, atque Ecclesiasticis Constitutionibus
oppositæ & repugnantes, quarum usu &
lectione Christi fideles in jam damnatos er-
rores sensim induci, ac pravis opinionibus
inisci possint. Hactenus censura ponti-
 „ficia: verba autem Epistolæ depreca-
 „toriz a Nicolao Pavillonio præfato
 „Aleçtensi Episcopo die 25. Octob. 1677.
 „ad Innocentium XI. frustra datæ, sunt:
 est & aliud *grave mihi Beatissime Pater,*
quod meæ cum Apostolica sede communioni
umbram aliquam offundere videatur, cen-
sura scilicet a Romanis Inquisitoribus,
 „(nota bene, adscribit Romanis Inqui-
 „sitoribus id, quod summi Pontificis,
 fuerat) *Ritualis libro, qui a me ad usum nostræ*
Dice-

Sæc. XVII. *Diaecesis editus est, iniusta. Libri illius a plu-*
 A. C. 1701. *rimis licet fratribus Coepiscopis solemnī ap-*
probatione laudati, novum examen subire
non detrecto, imo peropto; si modo sancti-
tas vestra per se pro sua benignitate ocu-
los, & animum advertere dignata fuerit.
Quidquid in eo emendandum pro sua sapien-
tia duxerit, hoc pro reverentia mea emen-
dandum duco. Ast pristinum Inquisitorum
Judicium, acerbum nimis & injuriosum eo
magis deprecor, quo pleraque Ethicæ Chri-
stianæ dogmata tanquam sub Generali Ri-
tualis nostri censura dampnata, a Viris il-
ludoribus, qui supra populum, juxta pro-
phetam, dominantur, passim traduci doleo.
Hanc labem, hanc a sanctissimis dog-
matibus fraudem & calumniam, ut amo-
liatur Sanctitas Vestra, ultimum ob-
secro, & supplico.

VII.

De versione Montensis Novi Testamenti,

„In hoc etiam prætensus Eccle-
 „siasticus Art. 9. cæspitat. Ad quod
 „demonstrandum nolumus diu inhæ-
 „rere Regulæ quartæ Indicis, pro ea
 „parte, qua contra illam dictus Eccle-
 „siasticus lectionem Scripturæ sacræ
 „idiomate nativo fidelibus passim in-
 „dulgentiam putat; attento, quod no-
 „bis integrum non sit disquirere, an
 „&

„& quid Gallicani Antistites, quos ve-
 „neramur, ea de re constituerint. Vim Sæc. XVII.
 „autem in eo ponimus præcipuam, A. C. 1701.
 „quod commendetur hic Versio Mon-
 „tensis, quam non jam Inquisitionis
 „aut alia aliqua Congregatio, verum
 „ipse Clemens Papa IX. in Constitutio-
 „ne sua, quæ incipit, *debitum Pastora-*
 „*lis Officii*, merito sub censuris, proscri-
 „psit tanquam librum *temerarium, dam-*
 „*nosum, a vulgata editione prædicta dif-*
 „*formem, & offendicula simplicium conti-*
 „*nentem*, prout a viris doctis abunde de-
 „monstratum fuit, ut taceamus illam,
 „fere ubicumque occasio fert, Janse-
 „nianis dogmatibus, ac præsertim in
 „materia prædestinationis & gratiæ
 „favere.

VIII.

De aliis libris prohibitis.

„Tota denique prætensi Ecclesia-
 „stici Bibliotheca, quæ hic producitur
 „consistens in literis *Abbatis Sancy-*
 „*rani, Horis Montensibus, Morali Gra-*
 „*tianopolitana, & libris de frequenti com-*
 „*munionem*, aperte insinuat, quam ideam
 „de ipso formare licet: cum similes
 „libri nec tractari cum tanto Zelo, nec
 „laudari unice, & commendari aliis
 „soleant, nisi ab hominibus Rigorismi,
 „&

Sæc. XVII., & ejusmodi Novitatum generis ple-
 A. C. 1701., nis. Dabamus Lovanii non intenden-
 tes tamen per hoc Judicium nostrum
 de supradictis octo Articulis deprom-
 ptum, alios in oblato casu contentos
 approbare, die decima Martii Anno
 Christi millesimo septingentesimo
 tertio.

Henricus Overbeke.

Cum interea non modo Pontifex,
 & Parisiensis Archiepiscopus, sed &
 ceteri Franciæ ac Belgii Præsules præ-
 fatum casum damnarent, Jansenii fau-
 tores plurima scripta contra Pontificis
 Bullam die 12. Februarii 1703. datam,
 & Noallii decretum in vulgus sparsere,
 ut censurarum, quibus Approbato-
 res perstricti sunt, contemptum inspi-
 rant, Regiam auctoritatem Pontifi-
 cia Constitutione violatam esse persua-
 derent, & Doctores ad recusandam
 suis Superioribus debitam obedientiam
 inducerent, nihilominus ex quadra-
 ginta illis Doctoribus, qui casus deci-
 sionem approbarunt, statim præter Sa-
 rasinum viginti septem, uti retulimus
 sese subjecere, suamque decisionem
 damnarunt: duo autem ex illis morte
 præventi sunt, sex vero paulopost suam
 quoque sententiam revocarunt: Enim-
 vero Nicolaus Petitpiedus Sorbonæ
 Pro-

Professor, Elias Dupinus Professor Re- Sæc. XVII.
 gius, Hyacinthus de Lan Rothoma- A. C. 1701.
 genfis Theologus, & Pater Gueton
 Monachus ad S. Victorem magis obsti-
 nati suæ decisioni inhæserunt: postquam
 vero Franciæ Rex non modo illis exilii
 pœnam interminabat, sed etiam in eos
 tanquam hæreticos legum severitate
 animadverti iusserat, solus Petitpie-
 dus suo errori adeo immortalis inhæsit,
 ut die quarta Novembris 1704. Sor-
 bona expulsus, atque a Rege ad
 carceres damnatus, clam exeunte
 eodem anno patria & Regno excedere
 mallet, quam Ecclesiæ, Regi, ac Pa-
 stori suo obtemperare.

§. CXIX.

*Jansenistarum furor contra hæc
 censuras.*

Jansenistæ telas, quas velut aranæ *Caus. Ques-*
 ad eludendam sinceram formularii *nel. p. 249.*
 subscriptionem texuerant, tam dextre
 dissipatas, ægerrime ferebant, maxime
 autem eis dolebat, hunc casum con-
 scientiæ non modo Romæ a summis
 Pontificibus, & in Francia ac Belgio
 a Prælatibus, sed etiam ab Academiis
 Lovaniensi & Duacensi condemnatum
 fuisse: Excanduit vehementer Hen-
 riebelaus contra hujus casus approbato-
 res, *Hist. Eccles. Tom. LXVI.* Uu res,